

Eksempler på handlingsalternativer

Handlinger som settes i verk av Sikkerhetsrådet vil alltid koste penger for FN og FNs medlemsland. Evnen og viljen til å bidra økonomisk, varierer fra land til land. Her er noen eksempler på mulige handlinger Sikkerhetsrådet kan bestemme seg for. Antall dollartegn viser om alternativet koster mye eller lite. Det går også an å foreslå andre handlinger enn disse.

A) Fordømmelse

Fordømmelse regnes som en svak reaksjon fra Sikkerhetsrådet. Det blir ofte vedtatt hvis rådets medlemmer ikke klarer å bli enige om noe mer virkningsfullt, samtidig som de ikke vil framstå som helt handlingslammet. Det er vanligvis konkrete handlinger som fordømmes, som for eksempel bruk av ulovlige våpen, brudd på våpenhvileavtaler, drap på sivile, etc.

B) Innkalling til forhandlinger

Det står i FN-pakten at fredelige alternativer til konfliktløsning alltid skal prøves først. FNs sikkerhetsråd kan kalle inn partene i en konflikt til forhandlinger, eller utnevne spesialutsendinger for å mekle. Dersom man vil foreslå å kalle inn til forhandlinger må man være tydelig på hvem partene som innkalles er, og hva det skal forhandles om.

C) Sending av fredsbevarende styrker – på nye måter? (\$\$\$)

Sikkerhetsrådet har vedtatt at FN-operasjonen MINUSMA skal forlate Mali. Men sikkerhetssituasjonen i landet er fortsatt like alvorlig og utgjør fortsatt en fare for en allerede skjør Sahel-region. Derfor er dette fortsatt en sak på Sikkerhetsrådets bord.

Flere land i Sikkerhetsrådet har nå foreslått at Sikkerhetsrådet vurderer nye måter å involvere seg militært på. Et forslag er at Sikkerhetsrådet ber den Afrikanske Union (AU) sende militære styrker fra sine land for å bekjempe terrorister i Mali, og at disse betales av FN. Noen mener dette er en god ide fordi Mali muligens ville akseptert slik hjelp bedre enn direkte FN-hjelp. AU kjenner konflikten godt og trolig har større tillit blant befolkningen i Mali.

Andre er bekymret for at AU ikke ville lagt like mye vekt på menneskerettighetene som FN gjør, og at det kan være farlig for FNs rykte. Hvordan sikre at soldater fra AU oppfører seg i tråd med FNs prinsipper? Vil AU-misjonen evne å/ønske å følge opp menneskerettssituasjonen i Mali? Flere land er i tillegg bekymret for korrupsjon, og for at penger fra FN skal komme på avveie.

D) Etterforsking av brudd på menneskerettighetene (\$\$)

Det er myndighetene i hvert enkelt land som har ansvar for å ivareta menneskerettighetene til egen befolkning. Dersom det foreligger mistanker om menneskerettighetsbrudd i en konflikt, kan FNs sikkerhetsråd bestemme at saken må undersøkes nærmere av en uavhengig part.

I dette tilfellet har Mali ved flere anledninger sagt at de selv gjør nødvendige undersøkelser. Likevel kan det være aktuelt å foreslå at det internasjonale samfunnet bør ta seg av dette, for eksempel ved at det opprettes en ekstern kommisjon ledet av FN.

E) Bistand i en valgprosess (\$\$)

Gjennomføring av et politisk valg kan være en viktig del av veien ut av konflikt. Dersom myndighetene i et land ønsker det, kan FN bistå før, under og/eller etter en valgprosess. MINUSMA bistod Mali med å gjennomføre valg i 2018, men forlater landet. Sikkerhetsrådet kan vurdere om FN bør innta en ny rolle før det kommende valget i Mali i 2024, slik som å bistå med logistikk og praktisk gjennomføring, eller overvåke at valget går riktig for seg.

F) Sanksjoner (straffetiltak overfor en stat eller gruppe) (\$\$\$)

Sikkerhetsrådet kan vedta sanksjoner mot både land og enkeltpersoner. Målet er å hindre partene i å fortsette konflikten – uten å gripe inn med militære midler.

Eksempler på sanksjoner er:

- å forby handel med eksportartikler som et regime eller opprørsgruppe er avhengig av
- at enkeltpersoner får inn-/utreiseforbud
- å fryse midler statsledere har i utenlandske banker

G) Militær maktbruk for å beskytte sivile (R2P) (\$\$\$\$)

Sikkerhetsrådet har etter R2P-prinsippet ansvar for å beskytte et lands sivilbefolkning dersom landet selv kan eller vil gjøre det. På møtet kan det tenkes at noen vil argumentere for at Malis myndigheter ikke evner å beskytte sivilbefolkningen i nord fra terrorgruppene som herjer i Mali, slik at omverdenen er nødt til å gripe inn.

Andre kan argumentere for at Malis hær utgjør en så omfattende trussel mot de sivile, at omverdenen må gripe inn. En FN rapport publisert nylig kan styrke argumentet. Den sier at mye tyder på at det var Malis hær med hjelp av utenlandske leiesoldater som drepte flere hundre sivile i Moura i 2022.

Dette alternativet innebærer i praksis krigføring, og er derfor i kategorien *siste utvei* for Sikkerhetsrådet. Maktbruken kan være i form av både luft- og bakkestyrker.

